

Manifest / Petitie

“Van achter de voordeur naar het klaslokaal”

Bescherm kinderen tegen geweld, begin in het onderwijs

Achter veel voordeuren in Nederland groeit een stille generatie kinderen op. Kinderen die geweld zien. Geweld horen. Geweld voelen.

Een van hen verwoordde het zo:

“Je leert als kind constant scannen: wanneer gaat het mis?”

Voor veel kinderen die opgroeien in een gewelddadige omgeving is angst een dagelijkse realiteit. Zij ontwikkelen overlevingsstrategieën voordat zij leren wat veiligheid is. Wanneer geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld plaatsvindt, zijn kinderen vrijwel altijd getuige. Zij dragen de gevolgen vaak hun hele leven mee.

Een kind dat zijn moeder verloor door femicide zei:

“Op zestienjarige leeftijd werd ik wees, maar mijn vader leeft nog.”

Deze woorden laten zien hoe diep geweld ingrijpt. Niet alleen in het leven van slachtoffers, maar ook in dat van hun kinderen. Elke acht dagen wordt in Nederland een vrouw vermoord. Achter deze cijfers staan families. Nabestaanden. Kinderen.

Veel van deze tragedies beginnen met patronen van geweld die jaren eerder zichtbaar zijn. Toch wordt in het onderwijs nog onvoldoende aandacht besteed aan de oorzaken van dit geweld: ongelijkheid, machtsverhoudingen, genderstereotypen en het normaliseren van controle, intimidatie en geweld.

Een jongere die opgroeide in een gewelddadig gezin zei hierover:

“Ik dacht jarenlang dat dit gewoon was hoe gezinnen zijn.”

Juist daarom speelt onderwijs een cruciale rol. Scholen zijn vaak de enige plek waar kinderen veiligheid, taal en nieuwe normen kunnen ervaren.

Een kind dat jarenlang getuige was van huiselijk geweld zei:

“Het moeilijkste was dat niemand het zag. Op school was ik gewoon een kind.”

Dat mogen we niet accepteren.

Valente zegt hierover:

“Zeggen dat kinderen ‘getuigen van geweld’ zijn, doet hun ervaring tekort; de impact van wat thuis gebeurd is zo sterk dat ook zij slachtoffer van geweld zijn. Een veilige plek om hierover te praten en waar je leert dat het niet ‘gewoon’ is om in onveiligheid op te groeien, is zó belangrijk voor kinderen. Er is nog een wereld te winnen in preventie.”

Waar gaat het nu mis?

Hoewel burgerschapsonderwijs en relationele en seksuele vorming verplicht zijn, zien professionals en organisaties in het veld belangrijke hiaten.

Onderwijs over gendergelijkwaardigheid, machtsverhoudingen en geweldpreventie krijgt nog onvoldoende structurele aandacht. Geweld tegen vrouwen en meisjes wordt te weinig expliciet benoemd. Signalen van huiselijk geweld worden nog te vaak gemist. En toekomstige professionals in zorg, onderwijs, sociaal werk en veiligheid krijgen niet altijd de kennis mee die nodig is om geweld tijdig te herkennen en bespreekbaar te maken.

Een survivor beschreef dat zo:

“Als papa boos werd, werd het hele huis stil.”

Kinderen leven in die stilte. Maar die stilte mag niet ook in onze systemen bestaan.

Wat moet er veranderen?

Wij roepen het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op om:

- 1 Gendergelijkwaardigheid en geweldpreventie expliciet te verankeren in burgerschapsonderwijs en relationele vorming.**
Leer kinderen wat gelijkwaardigheid betekent, hoe gezonde relaties eruit zien, hoe machtsmisbruik en controle werken, en dat geweld nooit normaal is.
- 2 Scholen beter toe te rusten om signalen van geweld te herkennen.**
Programma's zoals Handle with Care laten zien dat samenwerking tussen onderwijs, politie en hulpverlening werkt. Deze aanpak verdient een bredere en structurele toepassing.
- 3 Onderwijsprofessionals structureel te trainen.**
Leerkrachten en onderwijsprofessionals moeten weten hoe zij signalen herkennen en hoe zij veilig en zorgvuldig handelen wanneer een kind mogelijk met geweld te maken heeft.
- 4 Aandacht voor geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld te versterken in MBO- en HBO-opleidingen.**
Juist in opleidingen voor toekomstige professionals in zorg, onderwijs, sociaal werk en veiligheid is dit essentieel. Ook als OCW niet rechtstreeks over alle curricula gaat, kan het ministerie hier wel degelijk een aanjagende, normerende en stimulerende rol in spelen.

Waarom dit urgent is

Geweld stopt niet wanneer het incident voorbij is.

Zoals een survivor het zei:

“Het geweld stopt niet wanneer het voorbij is. Je draagt het mee.”

Kinderen die vandaag geweld meemaken, dragen dat morgen mee in hun leven, hun relaties, hun ontwikkeling en hun vertrouwen in de wereld. Preventie begint daarom niet pas bij hulpverlening. Preventie begint bij bewustwording. Bij onderwijs. Bij het doorbreken van schadelijke patronen voordat zij zich herhalen.

Of zoals een kind het verwoordde:

“Ik was altijd bang dat mama dood zou gaan.”

Geen enkel kind zou met die angst moeten opgroeien.

Daarom tekenen wij

Wij tekenen voor kinderen die vandaag in stilte opgroeien met geweld.

Voor jongeren die moeten leren wat gezonde relaties, veiligheid en gelijkwaardigheid zijn.

Voor een samenleving waarin geweld tegen vrouwen niet pas wordt betreurd als het te laat is, maar wordt voorkomen.

Bescherm kinderen. Begin in het onderwijs.

Ondertekenaars

Deze oproep wordt ondersteund door:

- Federatie Nabestaanden Geweldslachtoffers
- Valente